

Dr inż. Scholastyka Baran
Olsztyn – UWM

Mgr Ludmila Lutsyk
Lwów – NUMWiB

Mgr Larysa Levytska
Olsztyn – UWM

„PRZEGLĄD WETERYNARSKI” („PRZEGLĄD WETERYNARYJNY”) JAKO ODZWIERCIEDLENIE MEDYCYN WETERYNARYJNEJ, NAUKI I EDUKACJI

Abstract

The occurrence of a modern veterinary learning is dated back to the second-half of the 18th century, when the first veterinary school was constituted in Lyon (1762). The formation of schools, expansion of the veterinary staff and the tendency to improve knowledge, methods and means of animals' treatment, contributed to the development of scientific journals with veterinary contents. A veterinary periodical “Recueil de medecine veterinaire”, published in 1824 in France, was the first magazine with these contents. The next one – English „The Veterinarian“ (1828) and German „Zeitschrift für die gesammte Thierheilkunde und Viehzucht“ (1834). Polish veterinary periodicals had come into existence rather late, not until the end of the 19th century. The first scientific veterinary periodical in polish was “Veterinary Review” (“Przegląd Weterynarski / Przegląd Weterynaryjny”), published in Lviv in between 1886-1939.

The article is describing the history of the “Veterinary Review” and the influence of its editors to the periodical's shape and the technical contents. Problems of the organizational and financial support of the periodical were also raised. They were associated with historical events: World War I, Polish-Ukrainian War, political transformations during this period and finally with the change of some editor's employment. In spite of these complications, preeminent scholars who were creating the periodical, had provided the scientific excellence and the international reputation for the “Veterinary Review”. Altogether, as much as 1452 articles were published in between 1886-1939 on the pages of the “Veterinary Review”. The activity of the periodical ended with World War II outbreak.

Streszczenie

Powstanie nowoczesnej nauki weterynaryjnej datuje się na drugą połowę XVIII wieku – z chwilą powołania pierwszej szkoły weterynaryjnej w Lyonie w 1762 r. Powstawanie szkół, rozrastanie się kadry weterynaryjnej oraz tendencja do doskonalenia wiedzy, metod i środków leczenia zwierząt przyczyniła się do rozwoju czasopism naukowych o treściach weterynaryjnych. Pierwszym czasopismem poświęconym

tej tematyce był wydawany we Francji od 1824 r. periodyk weterynaryjny „Recueil de medecine veterinaire”, a kolejnymi angielski „The Veterinarian” (od 1828 r.) oraz niemiecki „Zeitschrift für die gesammte Thierheilkunde und Viehzucht (od 1834 r.). Polskie czasopiśmiennictwo weterynaryjne rozpoczęło swoją egzystencję dość późno, bo dopiero pod koniec XIX wieku: pierwszym naukowym czasopismem weterynaryjnym w języku polskim był „Przegląd Weterynarski”, wydawany we Lwowie w latach 1886-1939 (od 1920 r. jako „Przegląd Weterynaryjny”).

Artykuł opisuje historię powstania „Przeglądu Weterynaryjnego” oraz wpływ poszczególnych jego redaktorów na kształt i zawartość merytoryczną czasopisma. Poruszone zostały problemy natury organizacyjnej i finansowej czasopisma związane z wydarzeniami historycznymi, takimi jak I wojna światowa, wojna polsko-ukraińska czy zmiana miejsca zatrudnienia niektórych redaktorów. Mimo wielu trudności, za sprawą wybitnych uczonych jako redaktorów czasopismo zachowało swój wysoki poziom naukowy oraz zyskało międzynarodowy status. Za lata 1886-1939 w „Przeglądzie” ukazały się 1452 publikacje. Działalność czasopisma zakończyła się z chwilą wybuchu II wojny światowej.

Czasopismo „Przegląd Weterynarski” (od 1920 r. „Przegląd Weterynaryjny”), ukazujące się we Lwowie w latach 1886-1939, było pierwszym naukowym czasopismem weterynaryjnym wydawanym w języku polskim. Przed powstaniem czasopisma przedstawiciele środowiska weterynaryjnego publikowali w prasie ogólnej, głównie w czasopismach medycznych lub przyrodniczych oraz w czasopismach weterynaryjnych wydawanych poza granicami kraju. Na podstawie materiałów publikowanych w „Przeglądzie” można uzyskać szereg informacji o wybitnych uczonych, ich dorobku naukowym oraz wkładzie, jaki włożyli w rozwój edukacji i nauk weterynaryjnych w Polsce. Swoimi doświadczeniami w leczeniu zwierząt gospodarskich dzielili się na łamach „Przeglądu” również lekarze praktycy, którzy na podstawie własnych doświadczeń zawodowych opisywali metody leczenia zwierząt gospodarskich. Czasopismo stanowi znakomite źródło wiedzy na temat dawnych metod leczenia zwierząt oraz kształtowania się tożsamości zawodowej polskich lekarzy weterynarii, a w szczególności przynosi informacje dotyczące lecznictwa zwierząt na ziemiach polskich przełomu XIX i XX wieku. Autorzy liczą, że z dziejami i dorobkiem redaktorów „Przeglądu Weterynarskiego” („Weterynaryjnego”), pierwszego i przez długi czas jedyne fachowego periodyku w języku polskim, zapoznają się chętnie nie tylko studenci weterynarii, których program nauki obejmuje przedmiot „Historia weterynarii i deontologia”, ale także zainteresowani przeszłością własnego zawodu lekarze weterynarii oraz inne osoby.

Kształcenie zawodowe weterynarzy w zaborze austriackim zostało zapoczątkowane w 1784 r., kiedy przy Wydziale Medycznym Uniwersytetu Lwowskiego powołano do życia Katedrę Weterynarii. Przez niemal 90 lat jej funkcjonowania wykładowcy weterynarii związani z Uniwersytetem Lwowskim dążyli do samodzielności i podejmowali starania o utworzenie we Lwowie odrębnej szkoły weterynaryjnej [2]. Działania te zostały zakończone sukcesem, bowiem w 1874 r. Sejm Galicyjski postanowił założyć we Lwowie szkołę weterynaryjną. Na realizację postanowienia Sejmu trzeba było jeszcze poczekać kilka lat, a szkołę pod nazwą „C.K. Szkoła Weterynaryi we Lwowie” uruchomiono ostatecznie 1 października 1881 roku. Organizowaniem szkoły, połączonej

początkowo ze Szkołą Kucia Koni, zajął się prof. dr Piotr Seifman. Placówka lwowska nie miała jednak charakteru szkoły wyższej, w związku z czym kadra kontynuowała swoje starania, tym razem o pozyskanie pełnych uprawnień akademickich. Cel ten osiągnięto dopiero 31 grudnia 1896 roku i w 1897 r. nadano szkole status akademii – Akademii Weterynaryi we Lwowie [1].

Poza działalnością podstawową utworzonej Akademii, czyli kształceniem dobrze przygotowanych lekarzy weterynarii, których znaczny niedobór był odczuwalny na ziemiach polskich, zajmowano się również we Lwowie intensywnie działalnością naukową, czego dowodem są liczne publikacje z tamtych czasów. Dotyczyły one głównie anatomii patologicznej, mikrobiologii, chirurgii, zoologii oraz innych nauk weterynaryjnych. Z inicjatywy pracowników lwowskiej uczelni zostało zawiązane pierwsze zrzeszenie społeczno-zawodowe lekarzy weterynarii na ziemiach polskich – w 1885 r. we Lwowie powstało Kółko Weterynarzy Lwowskich, przemianowane w kolejnym roku na Galicyjskie Towarzystwo Weterynarskie. Zrzeszało ono w swoich szeregach uczonych lwowskiej Akademii Weterynarii i praktykujących lekarzy weterynarii z Galicji [4].

W celu upowszechniania dorobku naukowego oraz wymiany praktycznych doświadczeń w leczeniu zwierząt, którymi chcieli dzielić się naukowcy i lekarze weterynarii, z inicjatywy członków Galicyjskiego Towarzystwa Weterynarskiego powołano do życia „Przegląd Weterynarski”. Miesięcznik poświęcony lecznictwu i hodowli zwierząt był pierwszym i jedynym fachowym czasopismem wydawanym w języku polskim, a wokół niego skupiły się niemal wszystkie osoby pracujące w tym zawodzie, tak w Galicji, jak i poza jej granicami. Pierwszy numer czasopisma ukazał się we Lwowie 1 stycznia 1886 roku. W skład kolegium redakcyjnego weszli znani profesorowie C.K. Szkoły Weterynaryi – Henryk Kadyj i Józef Szpilman, główny lekarz weterynarii miasta Lwowa Józef Kubicki, krajowy lekarz weterynarii Aleksander Littich. Redakcja czasopisma pierwotnie znajdowała się we Lwowie przy ulicy Pańskiej 1.4 (obecnie ul. Iwana Franki), natomiast administracja w księgarni Gubrynowicza i Szmidta na placu Sobornym [5].

Na stronie tytułowej widniało nazwisko głównego redaktora, rok edycji, tom i numer czasopisma oraz informacje pod czym patronatem ukazywała się dana edycja. Zamieszczano również informacje dotyczące kosztów przedpłaty w różnych krajach oraz kosztów pojedynczego numeru. W centralnej części strony tytułowej znajdował się emblemat czasopisma. W ostatnim (12) numerze z każdego roku zamieszczano bibliografię autorów, spis artykułów oraz bibliografię osobnych rozdziałów czasopisma. Oprawiony rocznik miał ciągłą numerację stron. Periodyk finansowany był ze składek członkowskich Galicyjskiego Towarzystwa Weterynaryjnego (do 1922 r.) oraz środków otrzymanych z prenumeraty. Koszty związane z wydawaniem „Przeglądu Weterynarskiego” pozostawały na tym samym poziomie aż do 1911 roku.

Fot. 1. Strona tytułowa czasopisma

Fot. 2. Ekslibris (znak) czasopisma

Redaktorzy Przeglądu Weterynarskiego

Pierwszym redaktorem Przeglądu Weterynarskiego został doktor medycyny Antoni Barański (1850-1915, fot. 3) [5], który piastował stanowisko profesora Szkoły Weterynarii we Lwowie. W pierwszym numerze czasopisma zamieszczono artykuły o charakterze naukowym autorstwa pracowników Szkoły Weterynarii, ponadto w numerze znalazł się przegląd nowości zagranicznych.

Zgodnie z wolą pracowników Szkoły, czasopismo miało charakter naukowo-praktyczny, jednak profesor Barański wyrażał wątpliwości, czy wydawnictwo o takim kierunku będzie w stanie zainteresować szersze grono czytelników. W celu popularyzacji czasopisma próbował zamieszczać artykuły dotyczące hodowli zwierząt. Stopniowo czasopismo zaczęło przybierać kierunek popularyzatorski, co wywoływało niezadowolenie członków kolegium redakcyjnego, skłaniających się ku naukowemu charakterowi „Przeglądu Weterynarskiego”. Kwestia charakteru czasopisma stała się zarzewiem konfliktu pomiędzy profesorem

Fot. 3. Profesor Antoni Barański

Barańskim a profesorem Józefem Szpilmanem, wskutek czego po niespełna trzech miesiącach pracy ten pierwszy był zmuszony zrezygnować ze stanowiska redaktora naczelnego, chociaż pozostał nadal członkiem kolegium redakcyjnego [8]. Profesor Barański był autorem 58 naukowych i popularnonaukowych prac z różnych dziedzin medycyny weterynaryjnej, z czego 11 ukazało się na łamach magazynu.

W drugim numerze czasopisma zamieszczono informację, że od marca 1886 r. obowiązki redaktora naczelnego będzie pełnił Józef Szpilman [5]. Szpilman (1855-1920, fot. 4) był uczniem sławnego Roberta Kocha. W ciągu 13 lat pracy na stanowisku redaktora naczelnego pozyskał zdecydowaną większość, jeśli nie wszystkich lekarzy weterynarii z Galicji, do członkostwa w Galicyjskim Towarzystwie Weterynarskim. Jako

Fot. 4. Profesor Józef Szpilman

redaktor naczelny wniósł olbrzymi wkład w rozwój czasopisma, przyczyniając się do znaczącego podniesienia jego poziomu naukowego. W czasie kierowania przez niego czasopismem istotnie wzrosła liczba publikacji naukowych, sam ogłosił 18 prac.

Skutkiem polityki redakcyjnej profesora Szpilmana było uzyskanie przez „Przegląd” autorytetu, renomy i szacunku w środowisku weterynaryjnym, a także poszerzenie grona współpracowników o lekarzy weterynarii spoza Galicji, posługujących się językiem polskim. Nie wszystkie drukowane w czasopiśmie prace naukowe osiągały standardy międzynarodowe, lecz były one prawdziwym odzwierciedleniem poziomu nauk weterynaryjnych w Galicji. Szczegółowo przedstawiano bieżący stan i osiągnięcia

nauk weterynaryjnych za granicą. W czasopiśmie pojawiły się nowe działy: poświęcony sprawom bieżącym oraz „Wiadomości policji weterynaryjnej i statystyki”. Po 10 latach istnienia czasopisma wszyscy członkowie Galicyjskiego Towarzystwa Weterynaryjnego byli jego prenumeratorami. Wysoki poziom merytoryczny, jak również duże zapotrzebowanie na czasopismo, spowodowało wyasygnowanie w 1890 r. subwencji rządowej, a następnie Sejm Krajowy podjął uchwałę w sprawie dotacji corocznej „Przeglądu” [7]. Profesor Szpilman zrezygnował ze stanowiska redaktora naczelnego „Przeglądu Weterynarskiego” w 1898 r., poświęcając się całkowicie pracy jako rektor Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie.

Trzecim redaktorem naczelnym czasopisma (1899-1911) został mgr Stanisław Królikowski-Poraj (1853-1924, fot. 5) – również profesor Akademii Lwowskiej, znany chirurg, fizjolog, patomorfolog, parazytolog, historyk medycyny weterynaryjnej oraz

pisarz. W czasie trwającej prawie 13 lat pracy redaktorskiej udało mu się zachować osiągnięty przez Szpilmana wysoki poziom naukowy czasopisma. Jednocześnie wzrosła liczba artykułów napisanych przez naukowców Akademii Medycyny Weterynaryjnej z nauk podstawowych, z mikrobiologii stosowanej, z zakresu mięsoznawstwa i nauki o mleku, poświęconych zagadnieniom policii weterynaryjnej oraz z historii medycyny weterynaryjnej. Liczba publikacji z zakresu nauk weterynaryjnych znacznie przekraczała liczbę artykułów z dziedziny medycyny lekarskiej. Profesorowi Królikowskiemu, który zdobył swój stopień naukowy w Sankt Petersburgu, udało się również włączyć do współpracy w czasopiśmie lekarzy weterynarii polskiego pochodzenia, którzy pracowali na terenach azjatyckich Imperium Rosyjskiego, a także w pozostającym pod berłem carskim Królestwie Polskim. Do publikowania w „Przeglądzie Weterynarskim” udało się również zaangażować weterynarzy rosyjskich. Dzięki temu zespół autorski zyskał charakter międzynarodowy, a na łamach czasopisma pojawiły się prace wybitnych lekarzy weterynarii tamtych czasów. Przyczyniło się to z kolei do wzrostu liczby prenumeratorów; w 1910 r. dane dotyczące prenumeraty czasopisma przedstawiały się następująco: zabór austriacki – 190; inne kraje monarchii austriackiej – 8; zabór pruski – 7; zabór rosyjski i Rosja – 150 [7].

Fot. 5. Profesor Stanisław Królikowski

Fot. 6. Dyplom uznania X Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich (Lwów, 1907), nadany prof. Królikowskiemu za wyróżnienie jego pracy jako redaktora naczelnego

Wyrazem uznania dla wysokiej rangi czasopisma były dyplomy otrzymane na kolejnych Zjazdach Lekarzy i Przyrodników Polskich – w 1900 r. (IX Zjazd) i 1907 r. (X Zjazd). Odrębne dyplomy przyznano profesorowi Królikowskiemu (fot. 6) oraz redakcji „Przeglądu Weterynarskiego” (fot. 7). W związku ze stałym wzrostem prac redakcyjnych, w 1909 r. poszerzono grono redakcyjne, do którego dołączył profesor Zygmunt Markowski oraz szereg profesorów Akademii Weterynaryjnej i lekarzy weterynarii.

Fot. 7. Dyplom uznania X Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich (Lwów, 1907), nadany komitetowi redakcyjnemu

W pierwszej połowie 1911 r. Stanisław Królikowski zrezygnował ze stanowiska redaktora naczelnego, lecz nadal pracował w zespole redakcyjnym jako odpowiedzialny za kontakty z czytelnikami zagranicznymi. Po prof. Królikowskim od 1 lipca 1911 roku do 1914 r. na czele czasopisma stał prof. dr Kazimierz Panek, 1873-1935 (fot. 8). Obowiązki współredaktora od nr. 9 za 1911 r. pełnił prof. Karol Malsburg (1856-1942), który był odpowiedzialny za dział zwierząt hodowlanych, natomiast redaktorem administracyjnym został dr Stanisław Przybyłkiewicz (1872-1920), zaangażowany w sprawy subskrypcji oraz inne sprawy administracyjne. Nowy redaktor naczelny, stawiając sobie za cel rozszerzenie zakresu i unowocześnienie struktury periodyku, postanowił zwiększyć częstotliwość ukazywania się czasopisma do 24 numerów rocznie. Pod koniec 1912 r. objętość pisma rzeczywiście wzrosła o 3 arkusze, jednak plany przekształcenia „Przeglądu” w dwutygodnik nie zostały zrealizowane. Prof. Panek nadawał priorytet artykułom naukowym i referatom, których pierwszym miejscem publikacji był „Przegląd Weterynarski”. Wprowadzono nową rubrykę „Pytania i odpowiedzi”, natomiast zmniejszyła się liczba artykułów z zakresu wiadomości zawodowych. Czasopismo zaczęło publikować materiały ze zjazdów oraz prace złożone w celu uzyskania stopnia naukowego. W 1913 r. po raz pierwszy z przyczyn obiektywnych odczuwalnie obniżył się poziom finansowania czasopisma, przez co jego objętość zmniejszyła się z 36 do 21 arkuszy [7].

Od nr. 5 za 1914 r. do pracy redakcyjnej – jako współredaktor – dołączył profesor Zygmunt Markowski. Wybuch I wojny światowej sprawił jednak, że w 1914 r. ukazało się tylko 7 numerów, a pod koniec tego roku czasopismo pozostało bez redaktorów. W latach 1915-1917 nie funkcjonowało również Galicyjskie Towarzystwo Weterynarskie, które wznowiło swoją działalność dopiero w 1918 r. Na powojennym zebraniu towarzystwa z inicjatywy profesora Panka podjęto decyzję o wznowieniu w 1919 r. edycji czasopisma [7], a jego redaktorem naczelnym został ponownie Panek. Kolejne zawieszenie czasopisma nastąpiło w związku z wojną polsko-ukraińską – w 1919 r. wyszedł tylko jeden numer. W styczniu 1920 r. tytuł czasopisma zmieniono na „Przegląd Weterynaryjny”.

Fot. 8. Profesor Kazimierz Panek

Fot. 9. Profesor Zygmunt Markowski

W 1920 r. prof. Panek został szefem Wydziału Higieny Zwierząt w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach [8] i w związku z przejściem do nowych obowiązków zrezygnował z funkcji redaktora naczelnego. Zastąpił go prof. Zygmunt Markowski (1872-1951, fot. 9), który w tym czasie (redagował „Przegląd” do 1930 r.) był dwukrotnie wybierany rektorem Akademii Lwowskiej. Obowiązki współredaktora pełnił prof. dr Stanisław Niemczycki (1872-1943). Pod względem ekonomicznym i administracyjnym były to trudne lata dla czasopisma: w ciągu pierwszych czterech lat po wojnie polsko-ukraińskiej na skutek dewaluacji stale rosły koszty utrzymania, a od 1922 r., kiedy księgowość czasopisma została oddzielona od finansów Galicyjskiego Towarzystwa Weterynaryjnego [5], sytuacja finansowa „Przeglądu Weterynaryjnego” ulegała stopniowemu pogorszeniu. To z kolei skutkowało

ograniczeniem objętości poszczególnych numerów lub ich łączeniem (fot. 10), wstrzymano publikację działu wiadomości weterynaryjnych oraz policyjnych.

Fot. 10. Połączone numery czasopisma za rok 1922

Za lata 1922-1925 nie ukazała się bibliografia zawartości czasopisma. Na okładce „Przeglądu” z 1923 r. znalazła się informacja, że czasopismo poświęcone jest medycynie weterynaryjnej, czym podkreślano fakt, że to, co było charakterystyczne dla pierwszych dziesięcioleci istnienia czasopisma – artykuły poświęcone hodowli i utrzymaniu zwierząt, przestało być priorytetem polityki redakcyjnej. W 1924 r. ukazało się zaledwie 7 numerów „Przeglądu Weterynaryjnego”, a samo czasopismo uzyskało status organu Małopolskiego Towarzystwa Lekarzy Weterynaryjnych i Krakowsko-Śląskiego Towarzystwa Lekarzy Weterynaryjnych [6]. W latach 1925-1929 w czasopiśmie zainicjowano nowe działy: „Z praktyki weterynarii”, „Z życia spółki weterynaryjnej” oraz dział „Ciekawe wiadomości”. Stopniowo jednak postanowiono przywrócić układ czasopisma funkcjonujący przed rokiem 1925, a przede wszystkim w 1926 r. powrócono do zamieszczania bibliografii za bieżący rok.

Pomimo licznych trudności, z którymi przyszło borykać się redaktorowi Markowskiemu, udało się w ciężkich powojennych latach nie tylko zachować czasopismo, ale także zapewnić mu utrzymanie popularności. Prof. Markowski zakończył swoją pracę w charakterze redaktora „Przeglądu” w 1931 r. w związku z przeniesieniem do Warszawy i objęciem kierownictwa Departamentu Weterynaryjnego w Ministerstwie Rolnictwa; w 1945 r. został pierwszym dziekanem nowo utworzonego Wydziału Medycyny Weterynaryjnej we Wrocławiu.

Obowiązki następnego (i ostatniego) redaktora naczelnego czasopisma od 1 stycznia 1931 roku do września 1939 roku. pełnił profesor Aleksander Zakrzewski (1894-1976, fot. 11). Redakcja znajdowała się w tym czasie we Lwowie przy ulicy Kochanowskiego 61 (obecnie ulica Kostia Lewickiego). W czasie kadencji redaktorskiej Zakrzewskiego ponownie podniósł się poziom naukowy czasopisma. Już w 1931 r. na okładce „Przeglądu” zamieszczono informację, że czasopismo to wychodzi przy współpracy zespołu profesorów Akademii Medycyny Weterynaryjnej i członków Lwowskiego Towarzystwa Lekarzy Weterynaryjnych. Również w 1931 r. został utworzony nowy dział „Wiadomości z zakresu badania mięsa”. Przywrócono prowadzony przez pierwszych trzech redaktorów dział bibliografii. Obowiązkowe stało się publikowanie referatów prac doktorskich. Tytuły i streszczenia prac naukowych musiały być ogłaszane w jednym z wiodących języków europejskich – francuskim, niemieckim lub angielskim. Autorzy publikacji po raz pierwszy zaczęli otrzymywać niewielkie honoraria autorskie, a także 25 darmowych odbitek drukarskich.

Od 1932 r. w formie rocznego dodatku rozpoczęto publikowanie sprawozdań rektora z działalności Lwowskiej Akademii Weterynaryjnej. W 1935 r. objętość czasopisma zwiększono do 47 stron; tylko w ciągu tego roku o 200 wzrosła liczba prenumeratorów [7]. Dodano też nowy dział – „Przegląd ustawodawstwa weterynaryjnego”. W czasopiśmie zaczęto drukować materiały ze zjazdów weterynaryjnych i konferencji oraz sprawozdania z wystaw. Niezależnie od rocznych sprawozdań rektorskich położono nacisk na prezentację dorobku Lwowskiej Akademii Weterynaryjnej, w tym zaczęto ogłaszać listy lekarzy weterynarii, którzy otrzymali dyplomy Akademii. Z kolei grono autorskie poszerzono o naukowców z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie.

Fot. 11. Profesor Aleksander Zakrzewski

W 1936 r. wyszedł drukiem jubileuszowy numer „Przeglądu Weterynaryjnego”, poświęcony 50-leciu czasopisma (fot. 12). W okolicznościowych artykułach przypomniano dorobek Galicyjskiego Towarzystwu Weterynaryjnego oraz sylwetki redaktorów naczelnych „Przeglądu”. Zamieszczono też bibliografię za lata 1886-1935.

Fot. 12. Jubileuszowe wydanie czasopisma z 1936 r.

W 1939 r. ukazało się tylko 8 numerów „Przeglądu” – wybuch II wojny światowej skutkował zawieszeniem działalności czasopisma od września. W warunkach powojennych periodyk nie doczekał się wznowienia. Cały zasób czasopisma, z wyjątkiem zaledwie kilku numerów, przechowywany jest obecnie w zbiorach Biblioteki Naukowej Narodowego Uniwersytetu Medycyny Weterynaryjnej i Biotechnologii we Lwowie im. Stefana Grzyckiego.

Trudno przecenić rolę i miejsce „Przeglądu Weterynaryjnego” („Weterynaryjnego”) wśród druków dokumentujących przeszłość medycyny weterynaryjnej, szczególnie w wymiarze krajowym, jako że było to na przełomie XIX i XX stulecia jedyne czasopismo tematyczne wydawane w języku polskim. Opisywano w nim osiągnięcia nauki, dokonania polskich naukowców w dziedzinie medycyny weterynaryjnej, praktyczne rozwiązania stosowane przez lekarzy weterynarii na ziemiach polskich. Można określić „Przegląd” mianem encyklopedii, będącej źródłem wiedzy ze wszystkich dziedzin weterynarii, hodowli zwierząt, mikrobiologii, parazytologii i praktyki weterynaryjnej.

Historia czasopisma jest ściśle spleciona z życiem wybitnych naukowców z Akademii Weterynaryjnej we Lwowie, którzy na przestrzeni lat dołączali do grona pracowników komitetu redakcyjnego. Na stronach czasopisma, oprócz publikacji naukowych i zagadnień praktycznych medycyny weterynaryjnej, poruszano rozmaite aspekty działalności Galicyjskiego Towarzystwa Weterynarskiego i Lwowskiej Akademii Weterynaryjnej, sprawozdania komitetu redakcyjnego, dokumenty urzędowe, aktualności, ogłoszenia, informacje z życia publicznego, nekrologi, promocje nowych wydawnictw oraz oferty sprzedaży sprzętu gospodarskiego i weterynaryjnego. W latach 1886-1939 w czasopiśmie ukazały się łącznie 1452 publikacje. Struktura działów i profesjonalnie sporządzona bibliografia, która zawiera kilka indeksów, pozwala w łatwy sposób uzyskać poszukiwane informacje. Takiej bibliografii mogłyby pozazdrościć współczesne periodyki.

Bibliografia

Dzieje Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu [on-line]. [Dostęp: 2.10.2017]. Dostępny w World Wide Web: www.dbc.wroc.pl/.../69_Dzieje%20UP%20we%20Wroclawiu_red_Kotecki-Szulc-Tys

Lewandowski Lesław: Akademia Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie [on-line]. [Dostęp: 2.10.2017]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.lwow.home.pl/sempet/wet.html>

Millak Konrad: Słownik polskich lekarzy weterynaryjnych: biograficzno-bibliograficzny: 1394-1918, Warszawa: PWRiL 1963, s. 141

Padura M. (2000). Lviv State Academy of Veterinary Medicine named after S.Z.Gszytskyi (1784-2000). – Lviv, Modern-2: 13, 33, 53, 73

„Przegląd Weterynarski” (1886-1914), Lwów: 1886, nr 1-2; 1898-1910, nr 1-12; 1907, nr 7-12; 1911, nr 6, 7, 9; 1912, nr 12; 1914, nr 5,7

„Przegląd Weterynaryjny” (1920-1923), Lwów: 1920, nr 1-4; 1921, nr 1; 1922, nr 1-12; 1922-1925, nr 1-12; 1923, nr 1, 6, 7-12

„Przegląd Weterynaryjny” (1931-1939), Lwów: 1931, nr 1; 1932, nr 12; 1933-1934, nr 1-12; 1936, nr 1-12; 1939, nr 1-8

Sroka Stanisław, Nauki weterynaryjne we Lwowie do roku 1945, Rzeszów 1999, s. 237-243